

स्थानीय राजपत्र

केराबारी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

भाग-२

केराबारी गाउँपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम

सञ्चालन कार्यविधि, २०८०

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति :- २०८०।६।४

प्रमाणिकरण मिति: २०८०।०६।०६ गते

पृष्ठभूमि : केराबारी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कृषिलाई व्यावसायिकरण गरी कृषिलाई नाफामुलक तथा सम्मानित पेशाको रूपमा स्थापित गर्दै यस क्षेत्र मार्फत रोजगारीका अवसरहरू श्रृजनागरी सुदृढ ग्रामिण

अर्थतन्त्र बनाउन कृषि व्यावसायलाई अगालेका वा भविष्यमा अगाल्ने आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग नपुगेका तथा आर्थिक स्थिती कमजोर भएका संगठित तथा असङ्गठित कृषकहरूलाई कृषि कार्यक्रम मार्फत आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन, स्वरोजगारमा वृद्धि गर्दै कृषिजन्य उत्पादनमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाई निर्यात योग्य बस्तुको रूपमा रूपान्तरण गर्न साथै बिनियोजित बजेट लाई व्यावस्थित तथा पारदर्शी रूपमा कार्यान्वयन गर्न साथै केरावारी गाउँपालिकाको कृषि ऐन-२०७७ ले परिकल्पना गरेका निर्दिष्ट लक्ष पुरा गर्न केरावारी गाउँ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि स्वीकृत गरि लागु गरेको छ ।

परिच्छेद — १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम "कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि केरावारी गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा :- विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

(क) “कार्यक्रम” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम संचालन हुने कृषि विकास कार्यक्रम सम्झनु पर्छ ।

- (ख) “कार्यालय” भन्नाले केरावारी गाँउपालीका ,गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।
सो शब्दले वडा समितिको कार्यालय समेतलाई जनाउछ ।
- (ग) “कृषक” भन्नाले कृषि उत्पादनमा प्रत्यक्ष संलग्न भएको व्यक्तिलाई तथा केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ अनुसार परिभाषित व्यक्ती सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “कृषि तथा सहकारी शाखा” भन्नाले केरावारी गाँउपालिका अन्तरगत रहेको कृषि तथा सहकारी शाखा सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “कृषि समिति” भन्नाले केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ बमोजिम कार्यपालिका बाट गठित गाँउपालीका स्तरीय कृषि समिति सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “ऐन” भन्नाले केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (च) “फर्म” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको निजी क्षेत्रका व्यवसायी /उद्यमीको संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

- (छ) “कम्पनी ” भन्नाले व्यवसाय गर्न चाहने व्यक्ति वा समूहले प्रचलित कम्पनी कानून अनुरूप दर्ता भएका संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “कृषक समूह” भन्नाले कृषि पेशामा संलग्न भई मिल्दाजुल्दा समस्या, आवश्यकता र चाहनाहरू भएका न्यूनतम् १५ वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरू मिलि सामूहिक प्रयत्नद्वारा कृषि क्षेत्रमा साझा उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न साविकको जिल्ला कृषि विकास कार्यालय तथा गाँउपालिकामा दर्ता भएका केरावारी गाँउपालिकाभित्रका कृषक समूह सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) “कृषि सहकारी” भन्नाले विगत सहकारी डिभिजन कार्यालय तथा जिल्ला कृषि विकास कार्यालय अन्तर्गत दर्ता भएका वा केरावारी गाँउपालिका भित्र रहेका सहकारी ऐन २०७५ अनुरूप दर्ता भएका संस्था सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “अनुदान” भन्नाले यस कार्यविधि अनुरूप संचालन गरिने कार्यक्रमको लागि

कार्यालयबाट उपलब्ध गराइने रकम वा जिन्सी सामग्रीलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ट) “अनुदानग्राही” भन्नाले यस कार्यविधि अनुसार अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक/फर्म/कम्पनी/कृषक समूह/कृषि तथा बुउदेशिय सहकारी संस्था/उपभोक्ता समिति आदीलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) “स्वीकृत वार्षिक बजेट” भन्नाले केरावारी गाँउपालिकाको चालु आ.व. लाई कृषि विकास कार्यक्रम संचालनको लागि तोकिएको बजेट रकम भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

(ड) “कृषि सेवा केन्द्र” भन्नाले केरावारी गाँउपालिका अन्तर्गत विभिन्न वडाहरुमा स्थापना भएका कृषि सेवा केन्द्रहरुलाई संझनुपर्दछ ।

परिच्छेद — २

कृषि विकास कार्यक्रम संचालन हुने क्षेत्र तथा बिधि

१. कार्यक्रमका क्षेत्र देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) कृषि आत्मानिर्भर तथा भु-उपयोग कार्यक्रम

- (ख) प्रविधि प्रदर्शनी कार्यक्रम
- (ग) व्यवसायिक तथा बेमौसमी तरकारी खेती विकास कार्यक्रम
- (घ) कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम
- (ङ) फलफुल विकास कार्यक्रम
- (च) बालि संरक्षण, बिपत व्यावस्थापन तथा माटो सुधार कार्यक्रम
- (छ) योजना. कृषि तथ्यांक, आर्थिक विश्लेषण तथा जनचेतना कार्यक्रम

२. कार्यक्रम संचालन क्षेत्र, अवधि, दायित्व तथा अनुदानग्राही

- (क) कार्यक्रम संचालन हुने क्षेत्रहरु :- केरावारी गाँउपालीकाका भित्रका सम्भावना भएका वडाहरु हुनेछन् भने कार्यक्रम गाँउपालिकाले कृषि क्षेत्र भनि तोकीएका क्षेत्रहरुमा प्राथमिकता दिईने छ ।
- (ख) कार्यक्रम अवधि :- कार्यक्रमको संचालन अवधि चालु आ.व.को हुनेछ । आवश्यकता र सम्भावनाको आधारमा आगामी आ.व. हरूमा अवधि थप गर्न सक्नेछ ।
- (ग) कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि जिम्मेवारी तथा दायित्व :- प्रस्तावक कृषक छनौट गर्न कृषि समितिले कुनै

खास वडा तोकन सक्नेछ र तोकीएको वार्डमा कार्यक्रम संचालन गर्ने दायित्व कृषि तथा सहकारी शाखाको हुनेछ ।

(घ) अनुदान प्राप्त गर्न सक्ने साझेदारहरु :- विधिवत रुपमा दर्ता तथा नविकरण भएका कृषक समुह/ कृषि सहकारी साथै कृषि कार्य गर्ने उद्देश्य लिएका बहुउद्देश्य सहकारीहरु/कृषि फर्म/ कृषि उधोग/कम्पनी साथै कृषकहरु तथा टोल विकास संस्थाहरु तथा कृषि बन जस्ता कार्यक्रममा सामुदायीक बनहरु अनुदान प्राप्त गर्ने साझेदार हुनेछन् ।

३. अनुदानका कार्यक्रम छनौटको आधारहरु :- अनुदान कार्यक्रम सञ्चालनार्थ कृषक समुह/ कृषि साथै कृषि कार्य गर्ने उद्देश्य लिएका बहुउद्देश्य सहकारीहरु/कृषि फर्म/ कृषि उधोग/ कृषकहरु/ टोल विकास संस्थाहरु साथै सामुदायीक बनहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

(क) संचालन गरिने कृषि खेती व्यवसायको स्थल प्राविधिक, भौगोलिक तथा आर्थिक दृष्टिकोणले उपयुक्त हुनुपर्नेछ ।

- (ख) खेती व्यवसायको लागी जमीन आफनै वा भाडामा लिएर गर्न सकिने छ । खेती व्यवसाय गर्ने कृषक सोही गाँउपालिकाको स्थायी बासिन्दा हुनु पर्ने बाध्यकारी नभए पनि सम्बन्धित गाँउपालिकामा नै खेतीको लागी प्रस्ताव गरेको हुनुपर्नेछ । भाडाको जमिनको हकमा लामो प्रकृतिको फलफुल खेती साथै लामो प्रकृतिका संरचना बाहेक अन्य कृषि कार्यमा ५ वर्षको भाडा संझौता हुनुपर्ने छ ।
- (ग) व्यवसायिक खेती व्यवसायको लागी सम्बन्धित कृषकले कार्यक्रम अनुसार लागत साझेदार गर्न प्रतिबद्ध हुनु पर्नेछ । उक्त रकम/श्रमदान/जिन्सी वा तिनै थरी गरी हुन सक्नेछ ।
- (घ) महिला, दलित, , सामाजिक रुपमा पिछडिएका तथा विपन्न कृषकवर्गको हितलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- (ङ) छनौट गर्दा गाँउपालिकाले निर्धारण गरेको कृषि क्षेत्रमा कृषि व्यवसाय संचालन गर्ने कृषकलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- (च) वातावरणीय अनुकूलका कृषि व्यवसायलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- (छ) गाँउपालिका तथा अन्य सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायका अन्य कार्यक्रमबाट कृषि व्यवसायका लागी

सहयोग नलिएको कृषकहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

(झ) एक पटक अनुदान पाएका कृषक/ एकाघरका सगोलमा रहेका कृषक परिवारलाई पुनः सोही प्रकृतिको अनुदानका लागि प्रकृति हेरी स्थायि प्रकृतिक छिटै नाश नहुने सामग्री तथा निर्माणमा अनुदान प्राप्त भएको भए २ वर्ष देखि ५ वर्ष छनौट नगर्ने

(ट) प्रयोग पस्चात वर्षेनी नास भएर जाने वा सो वर्ष तथा सिजन पछि अर्को सिजनमा पुन नया प्रयोग गर्नु पर्ने प्रकृतिका बस्तु तथा सामग्रीहरु बिउ बिजन, बिषादी, मल्लिङ प्लाष्टिक लगाएतका कृषि कार्यमा प्रयोग हुने प्लाष्टिक तथा अन्य अस्थायी प्रकृतिका कृषि सामग्री मा भने वर्षेनी दिन सकिने ।

(ज) छनौट भएका अनुदान कार्यक्रमहरु सोही आर्थिक वर्ष भित्र पुरा हुनुपर्दछ ।

(४) कार्यक्रम संचालन प्रकृया :-

(क) कृषि तथा सहकारी शाखाले अनुदानमा संचालन गरिने कार्यक्रमहरुको लागि कार्य प्रकृति हेरी न्युनतम १५ देखि ३० दिनको म्याद राखी सुचना प्रकासन गर्नुपर्ने छ । यसरी सुचना प्रकासन गर्दा तल्लो तह सम्म पुग्ने गरी बिधुतिय माध्याम, सामाजिक संजालको समेत

प्रयोग गर्नुपर्ने छ । उक्त अवधीभरमा पर्याप्त आवेदन नपरेमा पुन ७ देखी १५ दिनको सुचना दोश्रो पटक प्रकासन गर्नु पर्ने छ । यदी सो समयमा पनी पर्याप्त निवेदन नआएमा जती निवेदन परेका छन त्यती लाई मात्र कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(ख) अनुदानग्राहीले कार्यक्रम माग गर्दा समय अवधी भित्रै तोकिएको मापदण्डको अधिनमा रही निवेदन दिनुपर्ने छ । अनुदानका लागी किसानहरुले माग गर्दा आफु संलग्न संस्थाहरु बाट प्राप्त फर्मेट भरी निवेदन सम्बन्धीत संस्थामै दिनुपर्ने छ । सम्बन्धित संस्थाले एकमुष्ट रुपमा प्रारम्भिक छानविन गरी किसानहरुको सक्कलै निवेदन तथा आवश्यक कागजात सहित संस्थागत निर्णय गरी सम्बन्धित कृषि सेवा केन्द्रहरु, वडा कार्यालयहरु वा कृषि तथा सहकारी शाखामा पेश गर्नुपर्ने छ । यसरी पेश गर्दा वडा कार्यालयको सिफारिस अनिवार्य रुपमा संलग्न हुनु पर्ने छ । उल्लेखित प्रकृया बाहेक आवेदन बिधुतिय माध्यमबाट पनी हाल्न सकिनेछ यस कार्यका लागी कृषि तथा सहकारी शाखाले आवश्यक प्रकृया मिलाउने छ ।

(ग) कृषि तथा सहकारी शाखाले प्राप्त निवेदनहरु उपर प्रारम्भीक छानविन गरी कृषि समितिको बैठकमा पेश

गर्नुपर्ने छ । कृषि समितिले संबन्धित वडाहरु संग समन्वय गरेर आवश्यक छानविन गरी अनुदानग्राही छनौट गरी आवश्यकता तथा प्रकृति अनुसार कार्यपालिकामा अनुमोदनका लागि पेश गर्नुपर्ने छ ।

(घ) कार्यपालिकाबाट अनुमोदन गर्नुपर्ने प्रकृतिका कार्यक्रमहरुको कार्यपालिका बाट अनुमोदन भए पश्चात छनौट भएका अनुदानग्राही लाई जानकारी गराई जानकारी गराएको ७ दिन भित्र आवश्यक कागजातका साथ कार्यक्रम संझौता गर्नु पर्ने छ । १५ दिन सम्म पनि कार्यक्रम संझौता गर्न नआएमा बैकल्पिक प्रस्तावकलाई कार्यक्रममा सामेल गरिने छ ।

(ङ) कार्यक्रम संझौता तथा कायदेशि पाएको समय भित्र कार्य सम्पन्न गरी भुक्तानीका लागी आवश्यक कागजात सहित बील भरपाई कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

(च) सम्बन्धित अनुदानग्राही ले शुरुमा आफ्नो लगानीबाट संझौता अनुसारको कार्य सम्पन्न गरी नियमानुसार बील भरपाई र प्राविधिकको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहित भुक्तानी को लागि निवेदन पेश गर्नुपर्ने छ । तत्पश्चात गाँउपालिकाबाट स्थलगत अनुगमन गरि मनासिव ठहरेमा अनुदान रकम भुक्तानी हुनेछ ।

(छ) कार्यालयले बील भरपाई साथै आवश्यक कागजात पुर्ण रुपमा प्राप्त भए पश्चात समयमै भुक्तानी दिनुपर्ने छ ।

(ज) सम्पन्न भएका कृयाकलापहरुको अनुदान रकम साझेदारको बैंक खाता मार्फत भुक्तानी प्रदान गरिने छ ।

(झ) अनुदानका कार्यक्रमको प्रकृति हेरी लाभग्राहीले कार्यविधिमा तोकिए बमोजिमको लागत साझेदार बापतको रकम कार्यालयमा जम्मा गरे पश्चात प्रचलित कानुन बमोजिम कार्यालयले अनुदानमा उपलब्ध गराउने सामग्री खरिद गरी वितरण गर्न सक्नेछ ।

(५) कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन :-

(क) निवेदन प्राप्त भएपछि कार्यक्रम छनौटका अतिरिक्त कार्यक्रम संचालन भईरहेका समयमा तथा समापन भएपश्चात कार्यक्रमको अनुगमन गर्नुपर्ने छ । कार्यक्रमहरुको अनुगमन कृषि समितिका अतिरिक्त, गाँउपालिका स्तरीय अनुगमन समिति, सम्बन्धित वडा कार्यालय, गाँउपालिका प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले गर्न सक्ने छन ।

(ख) अनुगमनका क्रममा त्रुटी देखिएमा सम्बन्धीत पक्षले दिएको निर्देशन अनुदानग्राहीले पालना गर्नुपर्ने छ ।

संझौता अनुरूप काम नगरेमा कार्यालयले भुक्तानी रोक्का गर्न सक्ने छ ।

(ग) अनुगमनका क्रममा गाँउपालिका बाट अनुदान प्राप्त सामाग्रीहरु लाभग्राही किसानले सम्बन्धित काममा प्रयोग नगरेमा, बेवारिसे बनाएमा वा कार्यक्रमको मर्म भन्दा बाहेकको काममा सामान प्रयोग गरेमा सामान जफत गरि फिर्ता लिन सक्नेछ । पालिका बाट अनुदान प्राप्त कृषि सामाग्री तथा औजार उपकरण ४ वर्ष भित्र हक हस्तान्तरण गरी विक्री वितरण गराएको पाईएमा पालिकाले दिएको अनुदानको रकम गाँउपालिकाले फिर्ता माग्ने छ । यदी उक्त रकम फिर्ता नगरेमा सम्बन्धीत किसानलाई पालिका बाट पाउने कुनै पनि सुविधा ५ वर्ष सम्म उपलब्ध नगराउने तथा सम्बन्धित मानिसलाई कालो सुचिमा राख्नु पर्नेछ ।

(६) कृषि व्यावसायका लागी न्युनतम मापदण्ड :- केरावारी गाँउपाललिका भित्र कृषि कार्य गर्ने किसानहरुले देहायका मापदण्ड अनिवार्य पालना गर्नुपर्ने छ ।

(क) कृषि कार्यमा गर्दा लाग्ने खर्च, आम्दानी साथै फार्म गतिविधीको रेकर्ड राख्नुपर्ने छ ।

(ख) खेती प्रणाली न्युनतम दुरी सहित हारहार प्रणाली बाट लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) कृषि फार्ममा जिवअमृत, डिकम्पोजर र जैविक बिषाधी बनाउनुपर्ने छ ।

(घ) कृषि पर्यटनलाई आकर्षक गराउन साथै फार्म आकर्षक बनाउन बिभिन्न किसिमका सदावहार बोटबिरुवा, आकर्षक आलङ्कारीक बिरुवा पुष्प सजावट जस्ता कार्य गर्नु गर्नुपर्ने छ ।

(च) कृषि कार्य गर्ने तथा स्मार्ट फोन बोक्ने मानिसले अनिवार्य कृषि संग सम्बन्धीत मोबाईल एप्लीकेसन डाउनलोड गर्नुपर्ने छ भने घरमा टेलिभिजन हुनेहरुले कृषि संग सम्बन्धीत टेलिभिजनहरु हेर्नुपर्ने छ ।

(७) आवेदन पेश गर्दा संलग्न गर्नुपर्ने आवश्यक कागजातहरु

(क)समुह/सहकारी/फर्म/कम्पनी/समितिदस्तावेजको फोटोकपी ।

(ख) PAN /VAT को प्रतिलिपि ।

(ग) सहकारी संस्था भए अघिल्लो वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

(घ) किसान परिचयपत्र जारी भए पश्चात किसान परिचयपत्रको फोटोकपी नहुन्जेल नागरीकताको प्रतिलिपि, जग्गा धनि पुर्जा/ व्यावसायिक

करारनामाको प्रतिलिपी (लालपुर्जा नभएको जग्गामा
बडा कार्यालयको भोगचलनको सिफारिस ।

(ड) कार्यालयले तोके बमोजीमको फारम भरी निवेदन ।

(च) बडा कार्यालयको सिफारिस पत्र (सिफारिस पत्रमा कृषि
र गैह कृषि क्षेत्र छुट्टिएको हुनुपर्ने) ।

(छ) समुह/सहकारीले फारम भर्दा कुन कार्यक्रम कुन
सदस्यलाई हो सो खुलाई निजको नागरिकताको
फोटोकपी सहितको विवरण भरी पेश गर्नुपर्ने छ ।

(ज) अनलाईन फारम भर्दा कार्यालएले तोकेको अवधिमा माथि
उल्लेखित कागजातहरु पेश गर्नुपर्ने छ ।

(८) बडा कार्यालयहरु बाट संचालन हुने कृषिका कार्यक्रमहरु
पनि यसै कार्यविधि बमोजिम हुने छ ।

(९) बाधा अड्चन फुकाउने :- यस कार्यविधिको कार्यन्वयन मा
कुनै बाधा अड्चन उत्पन्न भएमा तथा कुनै विषय अस्पष्ट भएमा
कृषि समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले निर्णय गरी सो बाधा
अड्चन फुकाउन सक्नेछ ।

(१०) खारेजी र संशोधन :- केरावारी गाँउ कार्यपालिकाले यस अधि
पारित गरेको कृषि विकास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७९ लाई
खारेज गरिएको छ । यो कार्यविधिलाई समेत कार्यपालिकाले
आवश्यकता अनुसार संशोधन वा खारेज गर्न सक्ने छ ।

परिच्छेद - ३

कृषि आत्मानिर्भर कार्यक्रम

केराबारी गाँउपालिकालाई कृषिमा आत्मानिर्भर बनाउन कृषकहरुलाई नमुनाको रूपमा कृषि व्यावसाय संचालन गर्न तथा खेर गएका सामुदायीक बनहरुका क्षेत्रहरुमा व्यावसायिक कृषि कार्य गर्न यो कार्यक्रम ल्याएको हो।

(१) कार्यक्रमको नाम :- असल कृषि अभ्यास कार्यक्रम

केराबारी गाँउपालिका ले कृषि क्षेत्र भनी तोकेका तथा कृषि क्षेत्र बाहुल्य रहेका टोल विकास संस्थाहरुमा असल कृषि अभ्यास मार्फत नमुना कृषि टोल बनाउने र असल कृषि कर्म मार्फत जनजिविका सुधार गर्ने तथा कृषकहरुको घर बगैचा सुधार गरी कृषिमा आत्मानिर्भर बनाउने यो कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

(क) गरिने कृयाकलापहरु

१. कार्यक्रमको लागि सुचना प्रकाशन ।
२. असल कृषि अभ्यासमा सामेल हुने टोल विकासको पहिचान तथा टोल विकास मार्फत किसानहरु छनौट

३. असल कृषि अभ्यास तथा घर बगैचा सुधार सम्बन्धी किसानहरुको क्षमता अभिवृद्धीका कृयाकलापहरु ।
४. असल कृषि अभ्यास तथा घर बगैचा सुधारका लागी विभिन्न सामग्रीहरु बिउ बिजन, सुधारिएका स-साना कृषि औजार तथा उपकरण साथै अन्य कृषि सामग्री वितरण ।
५. सिचाई व्यवस्थापन साथै सिचाईका नयाँ तथा विकसित प्रविधिको प्रयोग ।
६. सामुहिक नर्शरीको स्थापना ।
७. भकारो सुधार /मलमुत्र व्यावस्थापन/कम्पोष्ट तथा जैविकमल को प्रयोग तथा सचेतना ।
८. उत्पादित कृषि उपजको सङ्कलन तथा बजारिकरणका लागि सहजिकरण ।
९. कृषक चौतारी (असल कृषि अभ्यास तथा कृषिका अनुभव आदान प्रदान)

(ख) आर्थिक व्यवस्थापन

क्र.सं	कार्यक्रम	परिमाण	दर	बजेट	कार्यक्रम अनुदान
--------	-----------	--------	----	------	------------------

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

१	घर बगैचा स्थापनाका लागी बिभिन्न जातका फलफुलको विरुवा वितरण	२	७५०००	१५००००	८५% अनुदान
२	स्थानिय माग तथा आवाश्यकतामा आधारित बिभिन्न सामाग्रीहरु (बिउ बिजन, सुधारिएका स-साना कृषि औजार तथा उपकरण साथै अन्य कृषि सामग्री) वितरण	२	३०००० ०	६०००००	७५% अनुदान
३	आवाश्यकतामा आधारित सिचाई व्यवस्थापन(पाईप, स्प्रिङ्कलर, थोपा सिचाई, प्लाष्टीक पोखरी, सिचाई टेङ्की तथा अन्य सिचाई सम्बन्धी कार्य)	२	२५००० ०	५०००००	८५% अनुदान
४	सामुदायिक नर्सरी स्थापना तथा संचालन	२	८००००	१६००००	८५% अनुदान
५	भकारो सुधार /मलमुत्र व्यावस्थापन/कम्पोष्ट तथा जैविकमल	१४	१५०००	२१००००	८५% अनुदान

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

६	असल कृषि अभ्यास सम्बन्धी कृषक क्षमता अभिवृद्धी तालिम कार्यक्रम	२	५००००	१०००००	१००% अनुदान
७	असल कृषि अभ्यास सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम (वडाका जन प्रतिनिधि कर्मचारी साथै सम्बन्धित टोल विकास पदाधिकारी तथा किसान)	२	२५०००	५००००	१००% अनुदान
८	असल घर वगैँचा व्यवस्थापन सम्बन्धी होडिड बोड निर्माण/पर्चा/पम्मपे ल्ट प्रकासण तथा प्रचार प्रसार	१	१०००० ०	१०००००	१००% अनुदान
९	कृषक चौतारी(असल कृषि अभ्यास तथा कृषिका अनुभव आदान प्रदान कृषक फलोअप तालिम/छलफल)	६	१५०००	९००००	१००% अनुदान
९	कार्यक्रम अनुगमन मुल्याङ्कन तथा दैनिक भ्रमण खर्च	१	५००००	५००००	१००% अनुदान

				२००००० ०	
--	--	--	--	-------------	--

(ग) कार्यक्रममा सहभागीहरु

यो कार्यक्रममा सहभागीहरुमा टोल विकास संस्था/कृषक समुह /सहकारी संस्थाहरु को नेतृत्वमा कृषकहरु सहभागी हुन सक्नेछन ।

(२) कार्यक्रमको नाम :- कृषि बन कार्यक्रम

सामुदायीक बनहरुका खाली जमिन साथै बनपैदावर पातलो रहेका क्षेत्रहरुमा कृषि बाली तथा फलफुलको खेती गरी बनलाई व्यवसायिक बनाउने साथै बादर लगाएत जङ्गली जनावर जङ्गलमै रहने वातावरण निर्माण गरी जनावर र मानिस बिचको द्वन्द कम गर्ने साथै मौरी चरन क्षेत्र बिस्तार गर्ने औधोगिक बाली बिस्तार गर्ने यो कार्यक्रमको मुख्य उदेश्य रहेको छ ।

(क) कार्यक्रममा गरिने कृयाकलाप :- यस कार्यक्रम अन्तर्गत तपशिल बमोजिमका बिरुवाहरु रोप्ने साथै कृयाकलाप गरिनेछ ।

(१) बिभिन्न जातका फलफुलहरु को रोपण(सुपारी, कटहर, नरिवल, लिची, आप, एभोकाडो, मेकाडेमिया नट, सिताफल, बेल, बयर, अम्बा, केरा तथा अन्य उपयोगी फलफुलका जातहरु)

- (२) विभिन्न बनजन्य बहुउपयोगी औद्योगिक बालीहरू को रोपण(चिउरी, निम, रबर, सजिवन, तेजपत्ता, रुद्राक्ष)
 - (३) बनमा फल्ने बिरुवाहरूको रोपण (काफल ,जामुन, कुसुम, हर्षो, बर्षो, अमला, बादरझुला, फडिर तथा अन्य उपयोगी बिरुवाहरू)
 - (४) नगदे बालीहरू, मसलाबालीहरू को खेती
 - (५) बिरुवा संरक्षणका लागी तारवार तथा बिरुवा छेकावटका कार्यहरू साथै बहुउपयोगी पोखरी निर्माण, विभिन्न जोतखन गर्ने, ड्रिलिङ गर्ने सामग्रीहरू वितरण गरिने छ ।
 - (६) सामुदायिक बनहरूमा उल्लेखित बिरुवाहरूको नर्शरी निर्माण गर्न सकिनेछ ।
- (ख) संचालन प्रकृया तथा आर्थिक पक्ष
- (१)यो कार्यक्रम विशेष गरी सामुदायिक बनहरू संगको सहकार्यमा संचालन गरिनेछ । ईच्छुक सामुदायिक बनहरू बाट प्राप्त निवेदहरू कृषि समितिले आवश्यक छानविन गरी कार्यक्रमको लागि छनौट गरी अनुमोदनका लागि कार्यपालिकामा पठाउने छ । कार्यपालिकाको अनुमोदन पस्चात कार्यालयले लाभग्राही संग कार्यक्रम संचालनको लागि संझौता गर्ने छ ।

- (२) उल्लेखित कार्यक्रममा सामग्री खरिद मात्रै भएको अवस्थामा लाभग्राही संग लागत साझेदारी बापतको रकम कार्यालयमा जम्मा गरी प्रचलित सार्वजनीक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम माग बमोजिमका सामग्री खरिद गरी वितरण गर्न कार्यालयले सक्नेछ ।
- (३) यो कार्यक्रम अन्तर्गत कुल विनियोजित रकमको ५०% रकम गाउँपालिकाको अनुदान हुनेछ भने सम्बन्धि लाभग्राहीको ५०% रकम लागत साझेदार हुनु पर्नेछ

परिच्छेद - ४

प्रविधि प्रदर्शन कार्यक्रम

केराबारी गाउँपालिका भित्र अनुसन्धान बाट विकसित सफल तथा अन्य क्षेत्रका किसान माझ लोकप्रिय भएका प्रविधिहरु को प्रविधि प्रदर्शन गर्ने उदेश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

- (१) यो कार्यक्रममा तपशिल बमोजिमका कृयाकलापहरु तथा कार्यक्रमहरु संचालन गर्न सकिनेछ ।

(क) विभिन्न खाध्यान बाली, दलहन बाली, तरकारी बाली, फलफुल बाली, मसला बाली, औधोगिक बालीको उत्पादन प्रदर्शन/ नतिजा प्रदर्शन गरिनेछ ।

- (ख) सिचाई, कृषि यान्त्रीकरण , विभिन्न बाली बिरुवामा देखिएका रोग किरा नियन्त्रण
- (ग) अन्यन्त्र विकसित सफल प्रविधिहरु को प्रदर्शन ।
- (घ) स्थलगत किसानहरुको क्षमता अभिवृद्धी तालिम लगाएतका कृयाकलापहरु
- (२) दफा १ बमोजिमका कार्य संचालन गर्दा गाँउपालिकाको शत प्रतिशत अनुदान रहेनेछ ।
- (३) आर्थिक पक्ष प्रचलित कानुन बमोजिम प्रति कार्यक्रम बढिमा रु ३०००० ।— सम्म खर्च गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद - ५

फलफूल विकास कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिका बिभिन्न किसिमको हावापानी अनेक किसिमको भूगोल भएकोले हिउदे तथा वर्षे फलफूल खेतीको व्यापक संभावना रहेको छ । पहाडी भु-भागमा बढ्दो बसाईसराई साथै रोजगारीका लागि अन्यन्त्र जाने परम्पराका जस्ता कारण कृषि कार्यमा मानविय श्रमको उपलब्धता न्युन हुदै गएको छ जसको परिणाम कृषि जन्य भुमी बाँझिने क्रम जारी रहेकाले अन्य बालिको तुलनामा फलफूल खेतीमा श्रम कम लाग्ने भएकाले किसानहरुलाई आकर्षित गर्न तथा फलफूलको माग देश भित्रै उच्च रहेकाले फलफूल विकास कार्यक्रम मार्फत केरावारी क्षेत्रमा व्यावसायीक फलफूल खेती गर्न आवश्यक

सहयोग पुर्याउने र फलफूलका बिरुवामा गाँउपालिकालाई आत्मानिर्भर पुर्याउने साथै रोजगारी श्रृजना गराउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- व्यवसायीक फलफूल खेतिको बगैचा स्थापना कार्यक्रम

(१.१) संचालन हुने कृयाकलापहरु :- यस कार्यक्रम भित्र देहायका कृयाकलापहरु गरिने छ ।

(क) केरावारी गाँउपालिकामा क्षेत्र भित्र संभाव्य रहेका हिउदे फलफूलहरु (किवि फल, ओखर, आरु, नास्पाती, स्याउ लगाएत अन्य पतझड फलफूल) बर्षे फलफूलहरुमा (अमिलोजातका फलफूल, उष्ण प्रदेशिय सदावहार फलफूल, औधोगिक प्रयोजनका लागी प्रयोग हुने फलफूल तथा अन्य व्यावसायिक महत्व बोकेका फलफूल) हरुको बगैचा स्थापना गर्न सकिने छ ।

(ख) यो कार्यक्रम मार्फत नियम १.१ को “क” बमोजिमको स्थापन गरीने फलफूल बगैचाका लागि बिरुवा, खरिद, सिचाई, प्लाष्टिक पोखरी, थोपा सिचाई लगाएत अन्य संरचना निर्माण तथा फलफूल खेतीका

लागी आवश्यक पर्ने औजारउपकरण साथै अन्य उपयोगी सामग्रीहरु का लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराईने छ । सिचाईका कार्यक्रमहरु सिचाई साझेदारी कार्यविधि अनुरूप हुनेछन ।

(ग) यो कार्यक्रममा कार्यालयको कुल स्विकृत परियोजनामा ७५% र लाभग्राही किसानको २५% लागत साझेदार हुनुपर्ने छ ।

(१.२) यस कार्यक्रमका लागि आवश्यक मापदण्डहरु तथा गर्नुपर्ने कृयाकलापहरु

(क) बिरुवामा गाँउपालिकाको अनुदान भए पस्चात किसानहरुले लामो समयसम्म उत्पादन दिने फलफूलहरुमा १*१*१ मिटरको खाल्डा र छोटो अबधिका तथा कम जरा फैलने फफूलहरु मा ०.५*०.५*०.५ मि. खाडल अनिवार्य खनी सिफारिस अनुसार कम्पोष्ट तथा रसायनिक मल हाली खाल्डा पुर्नु पर्ने छ, सो पस्चात १ महिना पछी मात्र बिरुवा रोप्नु पर्ने छ ।

(ख) बिरुवालाई हारहारमा लाईन मिलाई मापदण्ड बमोजिमको दुरी मिलाई रेखाङ्कन गरी बिरुवा रोप्नु

पर्ने छ र रोपे पस्चात संरक्षणको लागी आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(घ) अनुदान प्राप्त बिरुवाहरुको संरक्षणको दायित्व किसानहरुको हुनेछ । हेल्वेक्राईका कारण मरेमा वा नष्ट भएमा त्यस्तो ठहर हुन गएमा किसानले गाँउपालिकालाई बिरुवा खरिद गर्दा लागेको रकम क्षेतिपुर्ती दिनुपर्ने छ ।

(ङ) यो कार्यक्रममा न्यूनतम बिरुवाको माग गर्नुपर्ने संङ्ख्या

क्र.स.	स्थापना गरिने बगैचा	न्यूनतम क्षेत्रफल
१	किवि फल, आरु, स्याउ, नासपाती, अम्बा, कागजी बदाम, अनार, सुन्तला, जुनार, कागती	५ रोपनी
२	एभोकाडो,ओखर, लिची, आँप	५ रोपनी
३	सुपारी, केरा, मेवा	५ कठा
४	ड्रागन फ्रुट	५ कठा

(च) यो कार्यक्रमका लागी ईच्छुक कृषक समुह/सहकारी/फर्म आवेदन फार्म तोकिएको ढाचामा भर्नुपर्ने छ ।

(२.४) मुल्याङ्कनका आधारहरू उल्लेखीत फारमः फलफुल बगैचा स्थापना गर्न जाने स्थानको अध्ययन गर्न जादा अनुगमकर्ताले भर्नुपर्ने छ सो पश्चात मात्रै छनौट गर्नु पर्ने छ ।

मुल्याङ्कन फारम

क्र.स.	मुल्याङ्कनको आधार	अधिकतम मुल्याङ्कन नं	प्राप्ताङ्कन	कैफियत
१	फलफुल खेती सम्बन्धी आधारभुत ज्ञान/ तालिम लिएको	भएको	२०	अनुगमनमा मापदण्ड बमोजिम न्युनतम ५० अङ्क भन्दा कम भएमा पुन बिज्ञापन गर्नु पर्ने छ
		नभएको	१०	
५२	यातायात तथा बिधुत/सिचाई को सुविधा पुगेको स्थान/ अन्य भौतिक पुर्वधार	पुगेको	२०	अनुगमनमा मापदण्ड बमोजिम न्युनतम ५० अङ्क भन्दा कम भएमा पुन बिज्ञापन गर्नु पर्ने छ
		नपुगेको	१०	
३	सम्बन्धित विषयमा काम गरिरहेको अनुभव	भएको	२०	अनुगमनमा मापदण्ड बमोजिम न्युनतम ५० अङ्क भन्दा कम भएमा पुन बिज्ञापन गर्नु पर्ने छ
		नभएको	१०	
४	फलफुल खेती गरिने जग्गाको	गरेको	२०	अनुगमनमा मापदण्ड बमोजिम न्युनतम ५० अङ्क भन्दा कम भएमा पुन बिज्ञापन गर्नु पर्ने छ
		नगरेको	१०	

	मोहडा/माटोको अवस्था/ हावापानी तथा भु-धरातल				
४	अन्य अनुगमनमा गएका पदाधिकारीको स्वमुल्यङ्कन		२०		
	जम्मा				

परिच्छेद - ६

व्यवसायीक तथा बेमौसमी तरकारी खेती विस्तार कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिकामा तरकारी खेतीको राम्रो सम्भावना रहेकाले यहाको भुगोलको उपयोग गर्दै व्यवसायीक तथा बमौसमी तरकारी विस्तार गर्न यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

कार्यक्रमको नाम :- मल्चिङ प्लाष्टीक वितरण कार्यक्रम

यस कार्यक्रम भित्र देहायका कृयाकलापहरु गरिने छ ।

(क) व्यावसायिक तरकारी खेती गरिरहेका र गर्न ईच्छुक तरकारी खेती गर्न ईच्छुक किसानहरुलाई कुल लागतको गाँउपालिकाको ७५ प्रतिशत र लाभग्राही

किसानको २५ प्रतिशत लागत साझेदारीमा तरकारी खेतीमा प्रयोग हुने मल्चीङ प्लाष्टिक वितरण गरिने छ ।

(ख) तरकारी खेती गरिरहेका असङ्गठित क्षेत्रका किसानहरू ले पनि यो कार्यक्रममा भाग लिन सक्नेछन् ।

परिच्छेद - ७

कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम

मानविय श्रममा आधारित रहेका कारण कृषिजन्य बस्तुहरूको उत्पादन लागत बृद्धी भई बजारमा प्रतिस्पर्धा गर्न नसकेको, कृषि कार्यमा श्रमिकको बारम्बार अभाव भईराखेकाले खेतीयोग्य जमिन बाँझिन गएको स-सानामा कृषि औजार उपकरण तथा कृषि सामाग्रीहरू उपलब्ध गराउने उद्देश्यले केरावारी गाँउपालिकाले यो कार्यक्रम ल्याएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- नयाँ विकसीत तथा किसानको मागमा आधारित ७५ % अनुदानमा स-साना कृषि औजार उपकरण तथा सामाग्री वितरण

(क) यस कार्यक्रम अन्तर्गत किसानहरूको मागमा आधारित रहेर नयाँ विकसीत तथा बजारमा

उपलब्ध हुने स-साना कृषि औजार, उपकरण, टनेल प्लाष्टिकहरु तथा अन्य उत्पादन तथा प्रशोधन संग सम्बन्धीत सामग्रीहरु माग गर्न सक्ने छन ।

- (ख) यस्ता उपकरणमा २५% किसानको वा अनुदानग्राहीको प्रत्यक्ष लागत साझेदारी हुनुपर्ने छ । यो रकम अनुदानग्राहीबाट कार्यालयमा रकम जम्मा गरी सार्वजनीक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम सामान खरिद गरी आवश्यक प्रकृया पुर्याई अनुदानग्राही लाई सामग्री हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) प्रविधि प्रचार प्रसारका लागी कार्यक्रममा उल्लेख गरी स-साना कृषि औजार उपकरणहरु किसानहरुलाई निशुल्क दिन समेत सकिनेछ ।
- (घ) यो कार्यक्रममा असङ्गठित रहेका कृषकहरुले पनि प्रत्यक्ष आवेदन दिन पाउने छन ।

परिच्छेद - ८

योजना कृषि तथ्याङ्क तथा प्रसार कार्यक्रम

१. कार्यक्रमको नाम :- ऋप कटिड

कृषिजन्य वस्तुको वार्षिक उत्पादन सम्बन्धी तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्न तथा गाँउपालिका भित्रको कृषि सम्बन्धी बालीको उत्पादन बारे जानकारी लिन विभिन्न बाली वस्तुको बाली कटानी गरी तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने यो कार्यक्रमको उद्देश्य हुनेछ ।

(क) प्रति बाली कटानी खर्च स्थानीय जिल्ला दररेट अनुसार १ दिनको अदक्ष ज्यामी ज्याला बराबरको रकम खर्च गर्न सकिनेछ । उपयुक्त सबैकार्यक्रमहरु विनियोजित बजेट र स्वीकृत कार्यक्रमको परिधि भित्र रही सञ्चालन गर्नु पर्ने छ ।

(ख) ऋप कटिड गरिसके पश्चात सम्बन्धित बालीको औषत उत्पादन सहितको गाँउपालिकाको वार्षिक कृषि तथ्याङ्क सहितको प्रतिवेदन बनाउनुपर्ने छ ।

क्र.स.	विवरण	ईकाइ	खर्च रकम
१	क्षतिपूर्ती बापत कृषकलाई बुझाउनुपर्ने रकम	१० वर्ग मिटर/प्रति बाली	२००
२	प्राविधिकलाई भत्ता (ऋप कटिङ्ग, थ्रेसीङ्ग, सुकाउने, तौलने आदी बापत)	१० वर्ग मिटर/प्रति बाली	३००

२. कार्यक्रमको नाम :- कृषि तथा सहकारी कार्यक्रमहरुको
चौमासिक गोष्ठी तथा बार्षिक समिक्षा गोष्ठी तथा बिभिन्न
सरोकारवाला बिच गोष्ठी

(क) कार्यक्रमको उद्देश्य :- केरावारी गाँउपालिका
भित्र कृषिलाई व्यवस्थित बनाउन, कृषि क्षेत्र भित्र
देखिएको समस्याहरु समाधान गर्न , कृषि क्षेत्रको
विकास सम्बन्धी सरोकारवाला बिच छलफल गर्न
साथै अनुसन्धान बाट प्राप्त उपलब्धीहरु तथा
प्रविधिहरु किसान सम्म पुर्याउने साथै किसानका
बास्तविक समस्याहरु अनुसन्धानकर्ता सम्म
पुर्याउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको
हो ।

(ख) सहभागीहरु :- सरोकारवाला पक्ष, सम्बन्धित क्षेत्रका विषय बिज्ञ, किसानहरु तथा कृषि उद्यमीहरु, कृषि अनुसन्धान परिषदका बैज्ञानिकहरु, कृषि प्राविधिकहरु, कृषि ज्ञान केन्द्र तथा कृषि विकास निर्देशनालय

(ग) कार्यक्रम अवधी :- १ वा २ दिन

(घ) कार्यक्रममा हुनुपर्ने छलफल :- कृषि क्षेत्र संग सम्बन्धी त्रैमासिक, बार्षिक साथै विभिन्न विषयवस्तु संग सम्बन्धी विभिन्न सरोकारवाला बिच छलफल तथा गोष्ठी हुनुपर्ने छ ।

(ङ) खर्च मापदण्ड : केरावारी गाँउपालिका बाट स्वीकृत खर्च नम्स वा अर्थमन्त्रालय बाट पारित गोष्ठी संग सम्बन्धीत नर्मस अनुसार कार्यालय प्रमुख बाट कार्यक्रम स्विकृत गरि खर्च गर्नुपर्ने छ ।

३. कार्यक्रमको नाम :- कृषक दिवश (कृषि मेला प्रदर्शन साथै उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उद्यमी पुरस्कृत कार्यक्रम)

किसान पेशा मानवको जिवन मरण संग जोडिएको तर यही पेशा संग सम्लग्न रही आजीवन काम गरिरहेका मानिसहरु समाजमा तिरस्कृत रुपमा बाच्नुपर्ने तथा सुविधाबिहिन भएर जिवन गुजारा गर्नुपर्ने तितो यथार्थ छ । त्यसैले कृषि पेशालाई मर्यादित पेशाको रुपमा चिनाउन तथा यस पेशामा लाग्न हौसला प्रदान

गर्ने बिभिन्न कार्यक्रम सहित कृषक दिवस मनाउने सो अवसरमा कृषि मेला प्रदर्शनी सहित उत्कृष्ट कृषि उद्यमीहरु पुरस्कृत गर्ने उदेश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(क) कृषि मेला प्रदर्शन —

- (१) यो कार्यक्रममा खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल, दलहन/तेलहन, व्यावसायिक किट (मौरी, च्याउ, रेसम), नगदे बाली(अदुवा/अलैची/बेसार/उखु), औधोगिक बाली(चिया/कफि/ सुपारी) , अन्य बाली (कन्दमुल तथा अन्य) लगाएतका कृषि बालिको प्रदर्शन गराईने छ ।
- (२) यसरी गाँउपालिका भित्र उत्पादन भई मुल्याङ्कन समिति बाट उत्कृष्ट ठहरिएका नियम १ बमोजिमका बालीहरु का बिभिन्न बिधाहरुमा पुरस्कृत गरिने छ ।
- (३) कृषि मेला प्रदर्शनी तथा उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उद्यमी पुरस्कृत कार्यक्रमका लागि कार्यक्रम आयोजक मुल व्यवस्थपन समिति तथा आवश्यकता अनुसार उपसमितिहरु गठन गरी सञ्चालन गर्न सकिनेछ । मुल व्यवस्थापन समिति कार्यपालिकाले गठन गर्न सक्नेछ भने यसरी गठीत मुल व्यवस्थापन समिले आवश्यकता अनुसार उपसमितिहरु गठन गर्न सक्नेछ ।

(४) कृषि मेला प्रदर्शनी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा वार्षिक स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही कार्यक्रम तथा कृष्याकलापहरुको लागत अनुमान सम्बन्धित कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी संचालन गर्न सकिने छ ।

(ख) उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उधमी पुरस्कृत

(१) कृषि सम्बन्धी कुनै दिवस वा अन्य कुनै अवसर पारेर बर्षमा १ दिन कृषक दिवस मनाईनेछ र सो दिवसको अवसरमा विविध कृषि सम्बन्धी कार्यक्रम गर्नुका साथै केरावारी गाँउपालिका भित्र लामो समयदेखि कृषि पेशा गरिरहेका सफल किसानहरुलाई सम्मान गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालनमा ल्याईएको हो ।

(२) उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उधमीका मापदण्डहरु :-

- कम्तिमा ५ वर्ष देखि कृषि पेशा गर्दै आएको ।
- कृषि उत्पादनका माध्यम बाट जिवनमा सफलता हासिल गरेको ।
- कृषिकार्य बाट रोजगारी श्रृजना गरेको ।
- कृषिका आधुनिक प्रविधिहरु तथा विविधता अवलम्बन गरेको ।

- समाजमा कृषिको विकास तथा प्रसार गर्न अमूल्य योगदान पुर्याएको ।
- नैतिक पतन नभएको ।

(३) उल्लेखित मापदण्डका आधारमा कृषि समितिले छनौटको आवश्यक प्रकृया तथा विधि बारे निर्णय गरी उत्कृष्ट किसान छनौट गर्ने छ । यसरी छनौट गरिएका किसानहरु को अनुमोदनका लागि गाँउकार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नुपर्ने छ ।

(ख) खर्च सम्बन्धी मापदण्ड :

सि.नं.	कृषक दिवस कार्यक्रम विवरण	इकाई	परिणाम	दर	जम्मा
क	कृषि मेला प्रदर्शनी				
१	कृषि मेला सम्बन्धि स्टेज व्यवस्थापन/ साउन्ड सिष्टम तथा अन्य व्यवस्थापन खर्च	पटक	१	३५०००	३५०००
२	खाना खर्च/खाजा(अतिथी/पदाधिकारी/कर्मचारी)	प्रति सहभागी	४०	२५०	१००००
३	पुरस्कार	प्रथम	जना	८	४०००
		द्वितीय	जना	८	३०००
		तृतीय	जना	८	२०००
		सान्तना	जना	८	१०००

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

४	मुल्याङ्कनकर्ता पारिश्रमिक		३	२०००	६०००
ख	उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उधमी पुरस्कृत				
१	उत्कृष्ट किसान पुरस्कृत	जना	५	५०००	२५०००
ग	बिभिन्न प्रतियोगिता(बकृत्वकला/कविता)				
१	प्रतियोगितामा	प्रथम पुरस्कार	जना	१	५०००
		द्वितीय पुरस्कार	जना	१	४०००
		तृतीय पुरस्कार	जना	१	३०००
२	मुल्याङ्कन कर्ता पारिश्रमिक	जना	३	२०००	६०००
घ	यातायात खर्च(प्रदर्शनीमा भाग लिने किसान, पदाधिकारी तथा अन्य प्रत्यक्ष कार्यक्रममा संलग्न व्यक्ती)	जना	१५०	वडा नं १/२का सहभागी रु.६००, केराबारी ४ रु.५०० , वडा नं ५ र ३ को पहाडी क्षेत्र रु.४०० ,केराबारी ९ रु.३००, केराबारी ७ र ६ वडा का रु.२००, केराबारी ८, १० र ३ को तल्लो क्षेत्र रु. १५० र ,बाह्य बिशिष्ट अतिथी रु. १५००	६००००

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

ड	बिविध खर्च(पानि, व्यानर, प्रमाणपत्र, दोसल्ला, मायाको चिनो, ईन्धन, कार्यक्रम प्रचार प्रसार तथा अन्य खर्च)	पटक	१	३८०००	३८०००
च	कार्यक्रम व्यवस्थापनमा खटिने कर्मचारी पारिश्रमिक	जना	१२	१०००	१२०००
छ	किसान तथा सहभागी चियापान तथा खाजा खर्च	जना	१५०	१००	१५०००
	जम्मा				३००००

उल्लेखित रकममा नियम अनुसार कर लाग्ने छ ।

४. अन्तर कृषक समुह हाजिरिजवाफ प्रतियोगिता

कृषक समुहहरु बिच चिनजान, भावनात्मक एकता साथै अन्तर सम्बन्ध बिस्तार गर्दै सौहाद्रपूर्वक प्रतिस्प्रधात्मक क्षमता बृद्धि गर्दै कृषि प्रसार गर्ने उदेश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(क)कार्यक्रम संचालन प्रकृया

१. यो कार्यक्रममा केराबारी गाँउपालिकामा कृयाशिल कृषक समुह हरुले भाग लिन सक्नेछन ।
२. यो कार्यक्रम संचालन गर्नु अगावै कम्तिमा १५ दिनको अवधी राखि सुचना प्रकासण गरि सहभागीहरु एकिन गर्नु पर्नेछ ।

३. सहभागीहरूलाई कृषि सम्बन्धि सम-सामहिक विषयमा विषय विज्ञहरू बाट प्रश्नहरू तयारी गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(ख) आर्थिक पक्ष

सि.नं.	नर्सको विवरण	इकाई	परिणाम	दर	जम्मा
१	खाजा खाना(कर्मचारी तथा अतिथि)	प्रति सहभागी	१०	२५०	२५००
२	पुरस्कार	प्रथम	गृप	१	७५००
		द्वितीय	गृप	१	६०००
		तृतीय	गृप	१	४५००
		सान्तना	गृप	१	३०००
३	मुल्याङ्कनकर्ता पारिश्रमिक		४	१५००	६०००
४	प्रश्नपत्र निर्माणकर्ता पारिश्रमिक		२	१५००	३०००
५	कार्यक्रममा सहभागी किसान तथा पदाधिकारी यातायात खर्च		६०	५००	३००००
६	बिभिन्न खर्च(प्रमाणपत्र, ब्यान्ड , पानी, मसलन्द तथा चियापान साथै अन्य)	पटक	१	१७५००	१७५००
	जम्मा				८००००

६. कार्यक्रमको नाम :- स्थलगत कृषक तालिम

गाउँपालिका भित्रका पकेट क्षेत्रहरू तथा अन्य कृषक समूह/सहकारी साथै ईच्छुक किसानहरूलाई छोटो समय अवधिको समय सापेक्ष कृषक स्तरीय तालिम सञ्चालन गर्ने कार्य जरुरी भएको र कृषकहरूको समस्या थलोमा समाधान गर्ने र समयसापेक्ष नयाँ प्रविधिहरू कृषक समक्ष पुर्याउन यस तालिमको अहम् भूमिका रहेकोले यस किसिमको तालिम पकेटक्षेत्र तथा कृषक समूह/सहकारी साथै नया प्रविधि ग्रहण तथा समस्याहरू भएका क्षेत्रहरूमा गरिने छ ।

(क) कार्यक्रमको उद्देश्य: —

- (१) बाली, बागवानी, मौरी, च्याउ लगायत अन्य महत्त्वपूर्ण प्रविधिको समय सापेक्ष रूपमा प्रसार एवं हस्तान्तरण गर्ने ।
- (२) सम्बन्धित बालीको पकेटक्षेत्र एवं कृषक समूहहरूलाई आइ परेका समस्याहरूको स्थलगत रूपमै समाधान गर्ने ।
- (३) कृषकहरूलाई प्रविधि अनुसरण गर्न उत्प्रेरित गर्ने र जागरुक कृषकलाई प्राविधिक ज्ञान दिलाउने ।

(ख) कार्यक्रमको प्राविधिक पक्ष/सञ्चालन प्रकृया/कार्यविधि:

- (१) स्थलगत तालिम १ देखि २ दिनसम्म हुन सक्ने छ । -
- (२) स्थलगत तालिम पकेट क्षेत्र एवं कृषक समूह/सहकारी साथै नया प्रविधि ग्रहण तथा समस्याहरू भएका क्षेत्रहरूमा सञ्चालन हुनु पर्नेछ ।

- (३) घुम्ती स्थलगत तालिममा न्यूनतम १५ जना सहभागी हुनु पर्नेछ ।
- (४) पालिकाले तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित वडाको कृषि हेर्ने निकाय वा वडा कार्यालय संग समन्वयमा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (५) घुम्ती स्थलगत तालिममा सहभागी हुने कृषकहरुले दैनिक भ्रमण भत्ता र होटलबास खर्च पाउने छैनन् ।
- (६) घुम्ती स्थलगत तालिममा १ दिनमा ४ वटा कक्षा भन्दा बढि कक्षा राखिने छैन ।

(ग) कार्यक्रमको वार्षिक पक्ष/खर्च मापदण्ड/नर्मस :

सि.नं.	नर्सको विवरण		इकाई	नर्मस दर
१	प्रशिक्षक पारिश्रमिक	कार्यपत्र	प्रति कार्यपत्र	पालिका बाट तालिम बिषयमा स्विकृत नर्मस अनुसार
		प्रवचन	प्रति कक्षा	
२	सहभागी खाजा(संयोजक, श्रोत व्यक्ति, प्रतिवेदक, सहयोगी कर्मचारीलाई समेत)		प्रति सहभागी	रु.२००

३	मसलन्द (शैक्षिक सामग्री)	प्रति सहभागी	रु.१००
४	तालिम सामग्री (कच्चा पदार्थ, नमुना, इन्धन, पोकाबन्दीका सामान, खरिद गर्नुपर्ने साना तिना औजार आदि)	रु	प्रचलित बजार दर
५.	तालिम सुविधा (तालिम कक्ष तथा भाडामा लिनुपर्ने उपकरणको प्रचलित भाडा)	रु	प्रचलित बजार दर
६	संयोजक भत्ता	रु	५००
७	सहयोगी भत्ता	रु	३५०
८	बस्तुगत टेवा	रु	३०००
९	विविध (प्रमाण पत्र, पानी, सरसफाई, तुल ईत्यादिका लागि)	रु	२५००
१०	प्रतिवेदनको पारिश्रमिक	रु	१०००

परिच्छेद - ९

बालि बिकास कार्यक्रम

केराबारी गाँउपालिकामा खाध्य सुरक्षाका दृष्टीकोण बाट अत्यन्तै कमजोर देखिन्छ । खाध्यान्न बालिमा विशेषत यस पालिकामा मकै धान खेती हुने गरेको छ त्यस्तै दलहन तथा दलहन बालीको खेती गरिन्छ । परम्परागत तरिका बाट खेती गरिने यि बालीहरुको प्रवर्द्धन गरी व्यावसायिक उत्पादन मार्फत गाँउपालिकामा खाध्य सुरक्षा

पुर्याउदै निर्यात योग्य बालिका रुपमा रुपान्तरण गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालनमा ल्याईएको हो । यस कार्यक्रम मार्फत विभिन्न किसिमका खाध्यान्न बालीको खेती प्रवर्द्धन गर्ने खालका बाली नालीहरुको बिउ अनुदानमा वितरण गरिने छ साथै विभिन्न खाध्यान्न संग सम्बन्धित बाली नालीको उत्पादन प्रदर्शित साथै नतिजा प्रदर्शन गरिनेछ ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- विभिन्न खाध्यान्न बाली, दलहन तथा तेलहन बालिको बिउ वितरण

(क) यो कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न किसिमका खाध्यान्न बालिहरु धान, मकै, गहु साथै स्थानिय स्तरमा रैथाने रहेका तथा पौष्टीक महत्व बोकेका बालीहरुका बिउहरु, दलहन तथा तेलहन बालिका बिउहरु वितरण गरिने छ ।

(ख) यस कार्यक्रममा उन्नत तथा हाईब्रिड जातका बिउहरु ५०% अनुदानमा उपलब्ध गराईने छ ।

(ग) नयाँ जातको प्रचार, प्रविधि प्रचार प्रसार, रणनीतिक महत्वका बाली बिस्तार, विशेष तथा उन्नत प्रविधि प्रसारका लागी तथा स्थानिय रैथाने जातका बिउ भने कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम कृषि तथा सहकारी शाखा साथै शाखा संग समन्वय

गरी वडा कार्यालयले निशुल्क बिउ वितरण गर्न सकिने छ ।

(घ) किसानको लागत साझेदारी हुने तथा कार्यालयको रकम अनुदान रहने विभिन्न प्रजाती तथा जातका बिउ उपलब्ध गराउदा किसानहरुको माग सुचना प्रकासित गरी सङ्कलन गरिने छ ।

(ङ) यो कार्यक्रममा किसानहरुले सहकारीहरु, कृषक समुह, ब्याक्तिगत फर्म साथै तोकिएको कागजात भरी प्रत्यक्ष किसानले पनी भाग लिन सक्नेछन ।

(च) किसानहरुको माग सङ्कलन गरी सार्वजनीक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम कार्यक्रम अनुसार आवश्यक सामान खरिद गरी किसानहरुलाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०

बालि संरक्षण विपद व्यवस्थापन तथा माटो सुधार कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिकामा व्यावसायिक कृषिको थालनी भएता पनि बिगत देखिनै बालि बिरुवामा रोग तथा किराको उच्च प्रकोपको कारण वर्षेनी किसानहरुले ठुलो क्षेती पुगिरहेकाले यस्ता बालिबिरुवामा हानी पुर्याउने रोग किराको प्रभावकारी नियन्त्रण तथा यस क्षेत्रको माटो सुधारका लागि यो कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- बिषादी खरिद बितरण तथा अन्य बाली संरक्षण सम्बन्धी कार्य

(क) यो कार्यक्रमबाट गाँउपालिकाको कृषि तथा सहकारी शाखाले आफ्नो क्षेत्र भित्र बालि बिरुवामा देखिएका रोग/ किरा/खाध्यतत्वको कमी नियन्त्रण गर्न बालि संरक्षणमा प्रयोग हुने जैविक, प्राङ्गारिक, रसायनिक बिषादी, हर्मोन, मुख्य/सहायक /शुष्म खाध्यतत्व तथा मल साथै रोगकिरा नियन्त्रण संग सम्बन्धित प्रविधिहरु प्रचलित कानुन बमोजिम खरिद गरी निशुल्क प्रभावित क्षेत्रमा वितरण गर्न सक्नेछ ।

(२) कार्यक्रमको नाम :- एकिकृत कृषि सिविर

कृषकको बालीमा रोग, कीरा तथा अन्य समस्याहरुको सहि

पहिचान गरी समयमै उपयुक्त व्यवस्थापनका उपायहरू दिलाउने साथै जथाभावि रसायनिक विषादीको प्रयोगलाई कम गरी वातावरण संरक्षणमा सहयोग पुर्याउने माटो परिक्षण गरी कृषकको खेतबारीको माटो सुधार गर्नुका साथै कृषकहरूको पायक पर्ने ठाउँ वा घरदैलोमा नै बाली उपचार तथा माटो जाँच विशेषज्ञहरू (Plant Doctors) गएर बाली बिरुवाको रोग कीरा तथा अन्य समस्याहरूको पहिचान तथा निदान गर्ने तथा माटोको स्वस्थता कायम गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(क) कार्यक्रमको प्राविधिक पक्ष/सञ्चालन प्रकृया/कार्यविधि:

- (१) गाँउपालिकाका को कृषि क्षेत्र भनेर तोकिएको अन्न, फलफूल, तरकारी र अन्य बालीहरूको पकेट क्षेत्रलाई समेट्ने गरी समस्या देखिएका क्षेत्र तथा रसायनिक विषादीको अत्याधिक प्रयोग भइरहेको क्षेत्रलाई सम्बोधन गर्ने गरी धेरै भन्दा धेरै कृषकलाई सहभागी बनाउन पायक पर्ने ठाउँमा एकिकृत कृषि शिविर सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

- (२) एकिकृत कृषि शिविर सञ्चालन हुने मिति, स्थान र समयको बारेमा कृषकलाई उपयुक्त माध्यमबाट समय मै जानकारी दिनु पर्नेछ ।
- (३) कृषकले ल्याएको बालीको नमुना/माटोको नमुना र कृषकसँग लिइएको जानकारीका आधारमा समस्या पहिचान गरी समाधानका उपायहरू कृषकले बुझ्ने गरी लिखित रूपमा कृषकलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । उक्त दिन बाली नमुनाको समस्या पहिचान हुन नसकेमा यथासक्य छिटो उपयुक्त निकायमा नमुना पठाई समस्याको पहिचान गराई सम्बन्धित कृषकलाई उचित व्यवस्थापनका उपायहरू सहित यथासक्य छिटो जानकारी गराउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । साथै माटो परिक्षण लगाएतका कामहरू गरी किसानहरू लाई रिपोर्ट दिनुपर्ने छ ।
- (४) एकिकृत कृषि शिविर एक स्थानमा १-२ दिनको हुनेछ ।
- (५) एकिकृत कृषि शिविरमा सहभागी हुने कृषकहरूले दैनिक भ्रमण भत्ता, होटल बास खर्च र खाजा खर्च पाउने छैनन् साथै यस

कार्यक्रममा कृषकबाट शुल्क लिने व्यवस्था हुने छैन । शिविरमा संभव भए सम्म विशेषज्ञ को प्रत्यक्ष संलग्नता गराउनु पर्नेछ ।

(६) सम्बन्धित पालिकामा बाली विशेषज्ञ तथा सम्बन्धीत क्षेत्रका प्राविधिक नभएमा कृषि ज्ञान केन्द्र, बाली संरक्षण प्रयोगशाला, अनुसन्धान केन्द्र, अध्ययन संस्थान वा प्राविधिक शिक्षालयबाट तालिम प्राप्त विशेषज्ञ को सहयोग लिन सकिने छ ।

(७) जिल्लामा अन्य संघ/संस्था/निकायबाट यस प्रकारको शिविर सञ्चालन गर्नु पर्ने भएमा केरावारी गाँउपालिकाको समन्वयमा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) कार्यक्रमको आर्थिक पक्ष

सि.नं.	विवरण	ईकाइ	परिणाम	दर	जम्मा रु.
१.	प्रचार प्रसार तथा (ब्यानर/ लिफलेट /पम्प्लेट/ माईकिङ, सुझाव पर्चा)	पटक	१	५०००	५०००
२	शिविर संचालन सामग्री खरिद(एप्रोन, क्याप, लेन्स, कैची, भाईल, पेपर, केमिकल रिएजेन्ट	पटक	१	१८०००	१८०००

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

	तथा अन्य सामग्री खरिद ईत्यादी)				
३	स्टेसनरी(क्लिनिकल रजिष्टर, डड्पेन तथा अन्य)	पटक	१	१०००	१०००
४	सिविर व्यावस्थापन(चिया, खाजा,खाना, पानी, ढुवानी तथा अन्य)	पटक	१	२००००	२०००० बढिमा
५	प्रतिवेदन	पटक	१	१०००	१०००
६	बाली संरक्षण सम्बन्धी सामग्री(प्राङ्गारिक तथा जैविक विषादी तथा फेरोमिण ट्रायाप तथा अन्य माटो सुधारका सामग्रीहरु खरिद तथा किसानहरुलाई निशुल्क वितरण)	पटक	१	१५००००	१५०००० बढिमा
७	सिविरमा जाने कर्मचारी साथै विशेषज्ञ लाई दैनीक भ्रमण खर्च तथा यातायात खर्च		बढिमा ७ जना	नियम अनुसार	

(३) माटो सुधारका लागि आवश्यक सामग्री ७५% अनुदानमा वितरण

यो कार्यक्रम माटो परिक्षण गरे पस्चात माटो सुधार गर्ने उदेश्यले ल्याईएको हो ।

(१) प्रयोगशाला तथा कुनै क्याम्पीयन चलाई वा किसान समुह तथा सहकारीमा माटो परिक्षण गरे पश्चात प्राप्त रिपोर्टका आधारमा तथा प्रविधिक निरिक्षणको आधारमा आवश्यक माटो सुधार सम्बन्धी विभिन्न खाद्य तत्व, मिनिरल, चुन लगाएत अन्य केमिकलहरु तथा माटो भौतीक तथा रासायनिक गुण परिवर्तन गर्ने विभिन्न बस्तु किसानको २५% लागत साझेदारी रहने गरी प्रचलित सार्वजनिक खरिद ऐन बमोजिम खरिद गरी वितरण गर्न सकिने छ ।

परिच्छेद - १०

विविध

कृषक समुह दर्ता/नविकरण सम्बन्धमा

केरावारी गाँउपालिकाले कृषि कार्य गर्ने उद्देश्य भएका र समान आर्थिक अवस्था भएका १५-२५ जना कृषकहरु मिलाई साथै कृषकहरु बाट पनी स्वस्फुर्त कृषक समुह गठन गर्न सक्नेछन ।

(क) कृषक समूह गठन :- कृषक समूह दर्ता तथा संचालन प्रकृया कार्यविधि नबनुनजेल सम्म समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५ बमोजिम हुनेछ ।

(ख) कृषक समूह गठनः पुनर्गठनका लागि निवेदन पेशः रु १०
। - को टिकट

(ग) नयाँ कृषक समूह गठन राजस्व दस्तुरः रु. ५०० । -

(घ) कृषक समूह नविकरण राजस्व दस्तुरः रु. २०० । -

(ङ) जरिवाना शुल्क म्याद सकिएको ३६ औं दिन देखि १ वर्ष सम्म
रु. १०० र १ वर्षपछि प्रति वर्ष रु. १०० को दरले शुल्क थप
हुदै जानेछ ।

३४. खारेजी र वचाउः केरावारी गाउँपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम
सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७९ लाई खारेज गरिएको छ ।
उक्त कार्यविधि बमोजिम भएका कामकारवाही यसै कार्यविधि बमोजिम
भएको मानिनेछ ।

अनुसूची- १

कार्यक्रममा भाग लिन दिनुपर्ने निवेदन ढाचा

मिति:

श्रीमान कार्यालय प्रमुख ज्यू
केरावारी गाउँपालिका मार्फत
कृषि तथा सहकारी शाखा केरावारी मोरङ

विषय :- प्रस्ताव पेश गरिएको बारे ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयबाट
मिति.....गते प्रकाशित सूचना बमोजिम
.....कार्यक्रममा सहभागी हुने योग्यता पुगेकोले
कार्यक्रमको मापदण्ड भित्र रही कार्यालयले उल्लेख गरेको शर्तहरूको
अधिनमा रही कार्यक्रम संचालन गर्न निम्न बमोजिमको कागजातहरू यसै
पत्र साथ संलग्न गरी यो प्रस्ताव पेशग गरका छौं/छु । मैले /हामीले
अनुदान सहयोग प्राप्त गरेमा निर्धारित प्रकृया अनुसार सम्बन्धित नगर भित्रै
रही कार्य गर्नेछु । पूनश्च: तपशिल अनुसारका कागजातहरू यसै निवेदन
साथ संलग्न राखेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु ।

स्वघोषण: यसै प्रकृतिका कार्यका लागि मैले/हामीले यस कार्यालय बाहेक
अन्य संघ संस्थाबाट अनुदान लिएको छैन भनी स्वघोषण गर्दछु/गर्दछौ ।
झुठा ठहरेमा प्रचलित ऐन कानून बमोजिम सहनेछु/छौ ।

निवेदकको नाम :

दस्तखत:

मिति :-

सम्पर्क नं.

आवाश्यक कागजातहरू

१. अनुसूची १ अनुसारको आवेदन फाराम,
२. अनुसूची २ को किसानको विवरण र अनुसूची ३ अनुसारको
संक्षिप्त कार्य योजना,
३. किसान परिचयपत्र जारी भए पश्चात किसान परिचयपत्रको फोटोकपी
नहुन्जेल नागरीकताको प्रतिलिपी, जग्गा धनि पुर्जा/ व्यावसायिक

करारनामाको प्रतिलिपी (लालपुर्जा नभएको जग्गामा वडा कार्यालयको भोगचलनको सिफारिस ।

४. समुह/सहकारी/फर्म/कम्पनी/समिति दर्ताको फोटोकपी । /स्थायी लेखा नम्बर वा मुल्य अभिवृद्धी कर प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,
५. सहकारी गत आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि वा लेखा परिक्षणको प्रतिलिपि
६. अन्य प्रमाणित प्रमाण पत्रहरु भए (तालिम, शैक्षिक योग्यता आदी) को प्रतिलिपिहरु ।
७. वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र (सिफारिस पत्रमा भुमि बर्गकरण अनुसार कृषि र गैह्र कृषि क्षेत्र खुलाएको हुनुपर्ने)
८. निर्माण गरिने पूर्वाधारको हकमा लागत अनुमान तथा नक्सा

अनुसूची - २
किसानको संक्षिप्त विवरण

(१) निवेदकको नाम :-

(१.१) ठेगाना :-

(१.३) मोवाईल नं :-

(२) आफुसंग भएको जमीनको क्षेत्रफल :-

(२.१) खेती गरिएको जमीन

:- (२.२) नगरिएको जमीन:-

(३) खेती गरिएका मुख्य बाली र क्षेत्रफल :-

(३.१) खाद्यान्न बाली- (क) धान :- (ख) मकै :- (ग) गहु :-

(घ) कोदो :- (ङ) अन्य :- (३.२) खेती लगाएको फलफुल

बाली र क्षेत्रफल (क) (ख) (ग)

(३.३) खेती लगाएको तरकारी बाली र क्षेत्रफल (क)

(ख) (ग)

(३.४) खेती लगाएको नगदेबाली (चिया, कफि, अदुवा, अलैंची) (क)

(ख) (ग)

(३.५) मौरी/च्याउ/ अन्य (क) मौरी :-..... घर (ख) च्याउ :-

..... बल्ब (ग) अन्य :-

(३.५) अन्य कुनै कृषि कार्य गरेको भए खुलाउने :-

(४) पशुपालन सङ्ख्या (क) गाई:- (ख) भैसी:- (ग) बाख्रा :-

(घ) कुखुरा :- (ङ) अन्य :-

(५) परिवार संख्या (क) महिला:- (ख) पुरुष :- कृषि कार्य गर्ने

सङ्ख्या :- महिला, पुरुष

(६) सिचाईको सुविधा छ/छैन :-

- (७) कृषि कार्यको खर्च आम्दानीको तथ्याङ्क राख्ने गरेको छ/छैन :-
- (८) उत्पादीत कृषि उपजहरु आफै मात्र उपयोग गर्नु हुन् की बेच्नु पनि हुन्छ :-
- (९) घरमा बैदेशिक रोजगारीमा गएको भए सो को सङ्ख्या :-
- (१०) घरमा आम्दानीको मुख्य श्रोत :-
- (११) कृषि कार्य () मानविय साथै पशु श्रम बाट मात्र () आधुनिक उपकरणको प्रयोग बाट () दुवै
- (१२) कृषिको विकास

अनुदान कार्यक्रमको अवधारणाको संक्षिप्त व्यावसायिक कार्य
योजनाको ढाँचा

कार्यक्रमको नाम :-

.....
.....

कृषिफर्म/कम्पनी/समूह/सहकारी/ संस्थाको नाम :-

.....

व्यवसायक संचालक/अध्यक्ष/प्रतिनिधिको नाम, थर:

.....

सदस्य संख्या:

महिला.....पुरुष.....जम्मा.....

ठेगाना :- स्थानीय तह:गाउँ/टोल :-

..... वडा नं. :-

क) संचालन गर्न खोजेको खेती व्यवसायको नाम र स्थान :-

ख) व्यवसायको कार्य उद्देश्यहरू :-

१. २. ३.

ग) व्यावसाय संचालन गर्न कूल लगानी :-

च) खेती /व्यवसायबाट उत्पादन हुने वस्तुहरू :-

छ) उत्पादित कृषि वस्तुको परिमाण :-

ज) बजार योग्य परिमाण :-

(झ) खेती/व्यवसाय गर्ने जग्गाको क्षेत्रफल.....कठ्ठा लाभान्वित

घरधुरी संख्या.....

(ञ) प्रत्यक्ष रोजगारी संख्या.....

कृषि तथा सहकारी शाखामा माग गरेका कार्यक्रमको विवरण

खण्ड ७, संख्या ८, असोज ६, २०८०

क्र. स.	विवरण(कार्यक्रम मार्फत के सामन मागिएको हो सोको विवरण अनिवार्य भर्नु पर्ने छ)	माग परिणाम	प्रति परिणाम अनुमानित लागत रकम	जम्मा अनुमानित लागत रकम	केरावारी गाँउपालिका ले ब्यहोर्ने लागत साझेदारी रकम	उपभोक्ता ले ब्यहोर्ने लागत साझेदारी रकम

कार्ययोजना पेश गर्नेको

नाम :-

संस्थाको

छाप :-

पद :-

दस्तखत :-

सम्पर्क नं. :

अनुसूची - ४

अनुदान कार्यक्रम संचालनको लागि गरिने सम्झौता-पत्र

केरावारी गाँउपालिकाको, गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय, कृषि तथा सहकारी शाखा मार्फत संचालन गरिने चालु आर्थिक वर्ष.....कोस्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कृषि विकास कार्यक्रम अन्तर्गतकार्यक्रम संचालन गर्न केरावारी गाँउपालिका, गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय (यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र विशिष्टताको आधारमा छनौट भएका कृषक/उधमी/कृषि फर्म/कम्पनी/कृषक समूह/कृषि सहकारी/बहुउद्देश्य सहकारी संस्था श्री (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) विच तपशिलका शर्तनामाहरुको अधिनमा रहि कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सम्झौता/सहमति भएको छ ।

शर्तनामाहरु

- (१) यो सम्झौता पत्र पहिलो पक्ष र दोस्रो पक्ष बीच..... कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि मात्र प्रयोग हुनेछ । यो सम्झौता, सम्झौता भएको मिति देखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ । सम्झौता मितिले ७ दिन भित्र कार्य शुरु गर्नुपर्नेछ ।
- (२) दोस्रो पक्षले पहिलो पक्ष समक्ष पेश गरेको स्वीकृत प्रस्ताव पत्र बमोजिमको डिजाइन र इस्टिमेट अनुसार यस कार्यक्रमका लागि सम्झौता भएको
 - (क) कुल रकम रु (अक्षरूपी रु. मात्र ।)
 - (ख) कार्यालयले उपलब्ध गराउने अनुदान रकम (५०% वा बढीमा रु.....) अक्षरूपी रु.....मात्र ।
 - (ग) दोस्रो पक्षले प्राविधिकको सरसल्लाह र स्वीकृत प्रस्ताव बमोजिमको इस्टिमेट अनुसार कार्य सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । साथै कार्य सम्पन्न भए पछि मात्र प्रचलित आर्थिक ऐन नियमानुसार करकट्टी गरी रकम भुक्तानी हुनेछ ।

- (३) भुक्तानीका लागि दोस्रो पक्षले वडाको सिफारिस पत्र, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, योजना अघि, योजना निर्माण गरिरहदा र योजना सम्पन्न पश्चात्को रंगिन तस्विर, जनश्रमको डोर हाजिरी, सामग्री खरिदको बील तथा भरपाई, दाखिला प्रतिवेदन र समुह/सहकारीको बैठकको निर्णयको प्रतिलिपि सहित भुक्तानीको लागि कार्यालयमा निवेदन गर्नुपर्नेछ । रकम भुक्तानी सम्बन्धित दोस्रो पक्षको बैंकको खातामा भुक्तानी दिइनेछ ।
- (४) दोस्रो पक्षले यसै कार्यक्रमको लागि आफ्नै श्रोत बाहेक कुनै सरकारी, गैह्र सरकारी संघ संस्थाबाट सहयोग, अनुदान आदि प्राप्त गरेको भए स्पष्ट रूपमा पहिलो पक्षलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ । दोस्रो पक्षले यस कार्यक्रम वा यसै प्रकृति बमोजिमको कार्यका लागि दोहोरो अनुदान प्राप्त गरि ठगी गरिएको पाएमा सोको जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ । साथै दोस्रो पक्षले पहिलो पक्षबाट उपलब्ध गराएको सेवा सुविधाको दुरुपयोग गरी जनगुनासो आएमा सोको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ ।
- (५) कार्यक्रमको फरफराक कार्य सम्झौता बमोजिमको सम्पूर्ण कार्य (डिजाइन र इष्टिमेट अनुसार) यही आ.व. २०..... को २०.....साल.....महिनाकोगते भित्र सम्पन्न गरी सक्नुपर्नेछ ।
- (६) दोस्रो पक्षले कार्यक्रम संचालन स्थलमा सबैले देखे गरी अनिवार्य रूपले कार्यक्रमको नाम, अनुदानग्राहीको नाम, ठेगाना, सहयोगी निकायको नाम र अनुदान रकम उल्लेखित होडिङ्ग बोर्ड सबैले देखे गरी राख्नुपर्नेछ ।
- (७) कार्यक्रम संचालनको दौरान दोस्रो पक्षको लापरवाहीको कारणबाट कुनै प्रकारको मानविय, भौतिक तथा आर्थिक हानी नोक्सानी भएमा त्यसको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ । साथै कार्यक्रम संचालनका दौरान वा सम्पन्न भए पश्चातको संचालन, मर्मत सम्भार, व्यवस्थापन, जोखिम र दिगोपनका लागि गरिने कार्यहरू तथा अप्रत्याशित रूपमा श्रृजित सबै प्रकारका दायित्व र जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ ।
- (८) पहिलो पक्षले कुनैपनि बखत संचालित कार्यको अनुगमन/निरीक्षण गरी सम्झौता मुताबिक कार्य भए/नभएको हेर्न र आवश्यक सरसल्लाह सुझाव दिन सक्नेछ ।

- (९) सम्झौता बमोजिमको कार्य नभई रकम दुरुपयोग हुन सक्ने देखिएमा पहिलो पक्षले एक पटकका लागि सचेत गराउने र त्यसो गर्दा पनि सुधार नदेखिए एक पक्षिय रुपमा सम्झौता भङ्ग गर्न र हिनामिना भए बराबरको रकम दोस्रो पक्षबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपरको प्रक्रिया अगाडी बढाउन सक्नेछ ।
- (१०) दोस्रो पक्षले सामग्री खरिद तथा निर्माण कार्यको सार्वजनिक जानकारी Public auditing गराउनुपर्नेछ ।
- (११) कार्यक्रम सम्पन्न भई हस्तान्तरण भैसकेपछि सोको मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्य सम्बन्धित दोस्रो पक्षको हुनेछ ।
- (१२) यस कार्यक्रम सम्बन्धी कुनै विवाद आएमा कार्यालयको निर्णयनै अन्तिम निर्णय हुनेछ ।
- (१३) यो सम्झौतामा उल्लेख भएका कुराहरुमा यस बमोजिम र अन्य कुराहरुमा प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुनेछ ।

दोस्रो पक्षको तर्फबाट

नामः

पदः

सम्पक नं :-

संस्थाको छाप

कृषि तथा सहकारी शाखाको तर्फबाट

नामः-

पद :-

सही

आज्ञाले,

सुवास श्रेष्ठ

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत